

Maria Arnal i Marcel Bagés: «Fem una música bastarda i mutant»

El duet explica com han passat d'aquells '45 cerebros y 1 corazón' al pop mutant del seu esperat segon llarga durada, 'Clamor'

Marcel Bages i Maria Arnal | Juan Miguel Morales

Els bits i els meteorits, els jardins i els confins, la tradició i la imaginació... Les veus es multipliquen i les guitarres es disfressen enmig d'una gran explosió. La pandèmia i el caràcter obsessiu de la badalonina **Maria Arnal** i el flixanco **Marcel Bagés** ha anat endarrerint la sortida del seu esperat segon àlbum, *Clamor* (Fina Estampa, 2021), en el qual el duet es reinventa, fidel a un jardí mutant.

Què ha passat amb les guitarres?

M.B: Són a tot arreu i alhora no són enlloc. Hem fet una barreja. No tenia sentit separar el que fem en veus i guitarres perquè ja no hi ha cap diferència. Tots els processos que fèiem amb la guitarra ara són amb veus, musicalment ha canviat la funcionalitat.

M.A: En aquest disc les guitarres s'han transformat en atmosferes.

Un clamor és un crit tumultuós de censura. Què significa per a vosaltres?

M.A.: Al primer àlbum, *45 cerebros y 1 corazón* (Fina Estampa, 2017), vam explorar el format de guitarra i veu, una relació característica del que són els instruments més populars de la nostra cultura. Vam cantar a la memòria i la tradició jugant amb aquests dos elements, fent que la guitarra tingués veu solista i fent que la veu passés pels camins dels pedals i els efectes. Així van sorgir

cançons com "Ball del vetlatori" o "Tú que vienes a rondarme". Un cop acabada la gira, vam pensar el segon disc i vam fer el propòsit de no repetir la fórmula. El plantejament era que l'únic que repetiríem seria continuar experimentant.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Xd9MRjCyC84>

I el resultat ha anat més enllà?

M.A.: Va haver-hi un punt en què vam decidir tirar molt més enllà amb les guitarres, cap a una escolta més atmosfèrica, que no se sentissin tant les cordes sinó només els efectes, i les vam treballar com si fossin sàmplers. A més, en lloc d'haver-hi una sola veu solista, la veu explota i sonen cors tota l'estona, amb segones veus, harmonies i altres detalls vocals... Ens agrada pensar en la idea d'un laboratori sonor, o també d'un jardí en el qual podem experimentar amb cultius i empelts de branques d'espècies diferents. És un jardí d'on surten uns fruits molt estranys.

I del procés, quina collita n'ha sortit?

M.A.: Hem fet una música bastarda i mutant. En broma, diem que si hi ha un gènere possible per definir aquest disc és el pop mutant.

M.B.: Mutant-pop!

UN JARDÍ DE FLORS

Teníeu una idea preconcebuda del disc o heu anat a parar a un lloc inesperat?

M.A.: Hem treballat a partir de la imatge d'un jardí, on han germinat nous fruits i altres en canvi naixeran d'aquí a un any quan estiguem de gira i sorgiran nous arranjaments. No teníem una idea definida de la forma que havia de tenir el disc, però sí que volíem que hi hagués moltes veus i que conceptualment la història de les cançons estigués molt definida. El primer disc girava sobre recordar i refer el nostre passat, a partir de quines són les històries que el sostenen. I *Clamor* (Fina Estampa, 2021) parla de la capacitat d'inventar històries.

Quins són els límits de la vostra imaginació a l'hora de gravar un disc?

M.A.: En aquest disc ens preguntem com imaginar-nos en un món de canvis tan dramàtics com l'actual. I la resposta hem mirat d'explicar-la a través d'una música treballada des de molts llocs diferents. Hem buscat que les lletres fossin poètiques i evocatives, amb un arc emotiu molt ampli. Hi ha cançons superdramàtiques, com "Tras de tí", altres de fràgils com "Meteorit ferit", i també de divertides i iròniques com "Fiera de mí"...

Maria Arnal i Marcel Bagés Foto: Juan Miguel Morales

Molts cops s'ha dit que les vostres composicions són sobretot emotives. És cert?

M.B.: Aquesta vegada hem volgut fugir de manera expressa de la idea que la nostra música és tota d'emoció per a plorar. No és veritat, perquè mai no ha estat així.

M.A.: Ens hem proposat ser capaços de reimaginar-nos a nosaltres mateixos, sortir de l'autocomplaença de pensar que teníem un disc que havia funcionat i que l'únic que havíem de fer era seguir la inèrcia del mateix camí.

Heu canviat molt com a músics respecte a a aquell primer disc?

M.A.: El primer disc va ser la culminació d'un procés que havia començat amb l'EP *Verbená* (Fina Estampa, 2016), i d'una investigació de tres anys previs al voltant de la guitarra i la veu, a part de coneixen's a nosaltres mateixos com a músics. Ara, en canvi, cadascú tenia molta ambició de canvi i d'experimentar amb el seu instrument. I també moltes ganes de fer coses que encara no ens havíem atrevit a fer. O que no sabíem com fer i que, per tant, hem hagut d'aprendre.

M.B.: Ha estat un camí molt llarg.

També heu canviat el repertori de manera substancial. Excepte el "Cant de la sibil·la", la resta no són peces conegudes.

M.A.: Les cançons del primer disc les vam anar component al llarg de dos anys. "La gent" va sorgir d'una col·laboració amb el Teatre Lliure. El dramaturg Pau Carrió ens va donar un dossier amb poemes i em va proposar de triar-ne tres per fer una cançó. Vaig elegir "La gent no s'adona del poder que té", de Joan Brossa, i el nostre mànager Gerardo Sanz ens va convèncer que l'havíem d'incloure al repertori. Al cap de mig any ja la vam gravar. Les cançons ens van venir de mons diferents i les vam anar encaixant. La feina de *45 cerebros y 1 corazón* (Fina Estampa, 2017)

va ser escriure les sis cançons noves i ajuntar-les amb les altres, que ja s'havien anat rodant al directe. Ara el procés no hi ha tingut res a veure, hem hagut de començar des de zero.

M.B.: El repertori és una de les coses que més ens han fet patir, perquè al primer disc hi havia moltes cançons de pes i amb molta entitat. Peces com "Tu que vienes a rondarme", per exemple, la gent la coneixia i la vam tocar molt en directe. En aquest cas, hem passat una mica de nervis perquè podia passar que el nou disc no tingués uns referents externs i acabés sent un exercici d'estil. Però suposo que al final tothom està molt content amb els discos que fa, i jo he quedat molt satisfet perquè el repertori té molta entitat i, sobretot, cada cançó té la seva veu.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=MbmFqUtK2aw>

Tot i això, el disc sona molt cohesionat i continu. Quin és el fil conductor?

M.A.: La manera com s'entrellacen les cançons és com un cor, com una unió en què cada veu té la seva entitat. Hi ha veus tristes, altres de més fràgils, i també de més divertides. Totes actuen i conviuen al llarg del disc. Vam treballar amb la idea de donar entitat a cadascuna de les cançons. En aquest cas, no fem de **Maria Arnal** cantant, **Marcel Bagés** guitarrista o David Soler a la producció, sinó que mirem d'encarnar les cançons. El joc del disc és situar-se dins la cançó, i mirar-la des del seu punt de vista.

Fa la sensació que el primer disc mirava enrere i que aquest, en canvi, mira endavant. Fins i tot un tema antic com el "Cant de la Sibil·la" parla de l'apocalipsi.

M.A.: Això és així, perquè el que podíem tenir 'd'enrere' ja ho tenim incorporat: els melismes de les veus, els recursos de les guitarres... "Cant de la Sibil·la" és l'únic tema tradicional, però també hi ha elements folklòrics a "Ventura", on els cors fan una mena de cants de treball de dones rentant en un safareig. El resultat final és una combinació entre cants de netejadores de llençols, amb una lletra de poesia popular i mística, i un espai sonor retrofuturista. En definitiva, hi ha tradició però d'una manera diferent. I també hi hem incorporat molts arxius sonors. Si al disc anterior hi havia documents enregistrats de cançons antigues, en aquest nou hi ha veus d'animals, balenes, meteorits... tot ple d'arxius digitalitzats d'animalets!

Maria Arnal i Marcel Bagés Foto: Juan Miguel Morales

UN CLAM TEL·LÚRIC

Podríem dir que és un clam de veus d'animals i sons de la natura?

M.A.: El clamor del títol és un conjunt de veus que s'eleva des de la terra. Amb aquest disc mirem d'imaginar, d'aprendre a escoltar de manera diferent, de parar atenció a veus que fins ara no havíem sentit o no érem capaços d'interpretar. I fent el disc també vam descobrir que clamor és un toc de campanes específic de dol. La pregunta que ens fem és: Quantes campanes tocarien en un món que s'està morint o que està renaixent?

Les campanes que sonen a l'última cançó, "Alborada", anuncien un nou dia?

M.A.: Per mi, sí, perquè al llarg de tot el disc hi ha moments superfoscos.

M.b.: Estaria bé, després d'estar escoltant i pensant durant quaranta minuts?

Un món que s'està morint... lliga amb la filosofia de la Sibil·la?

M.A.: La Sibil·la diu que cada civilització s'ha imaginat el seu final. I ens parla molt de com vivim el nostre final. La lletra l'hem adaptat juntament amb el poeta Eduard Escoffet. El que vam pensar era que si volíem presentar una Sibil·la que sortís de les esglésies, abans ens havíem de referir a la figura pagana prèvia. La vam enregistrar a Ripoll, on vam anar a un riu, i a la serra de Marina, envoltats de les cabres autòctones que sonen al disc. Va ser idea de la productora i artista sonora nord-americana **Holly Herndon**. Volíem treure la Sibil·la dels ambients cristians i que, de cop i volta, la gent no sabés qui estava cantant, si era una roca, el riu o un element present a tot arreu. Amb aquesta tonada volíem construir un ambient, una sensació de món hipernatural i estrany, que tingués una forta energia magnètica i tel·lúrica.

Abans de la Sibil·la hi ha "Meteorit ferit", amb una lletra sobre espases i cuirasses que ens situa per al que ve després.

M.A.: Sí, té una imatgeria medieval. Fent-la vaig estar escoltant molt **Manel**, i de fet vaig demanar ajut a Guillem Gisbert.

M.B.: De fet, en Guillem ens ha demandat per fer aquesta cançó. [Riu]

Al primer disc hi havia lletres de Vicent Andrés Estellés, de Joan Brossa, d'Ovidi Montllor. Ara totes són lletres de Maria Arnal però que respiren el mateix aire.

M.A.: Al disc anterior ja hi havia lletres meves però és veritat que en aquest hi havia l'ambició d'escriure-les totes. He volgut aprendre i atrevir-me... i n'estic molt contenta.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=7TV0vXMVzkc>

El primer senzill és "Fiera de mí", un tema amb molt d'impacte. De què va?

M.A.: És una pregunta sobre el paper de l'animalitat. Nosaltres som humans que mirem la resta d'éssers vius des de la superioritat, però ara ens hem adonat que sense les abelles que pol·linitzen el món no podríem existir, que les barreres de corall també són necessàries o que la nostra existència depèn d'altres formes de vida a les quals no donàvem importància, com els virus. I no només això, sinó que el món no pot sostenir més les formes de vida actuals. Hi ha un discurs molt fàcil contra això que és el de la culpa, però nosaltres aquí parlem de la capacitat que tenim de mutació i de transformació infinita, que també podem aplicar amb la nostra música. Volíem que la cançó fos irònica i divertida, i alhora que tingués un aire sensual. Al final és una broma, perquè vol ser juganera però també té una part de crítica que diu que si poguéssim triar l'espècie que volem ser, potser no seríem humans. És un exercici d'imaginació.

Musicalment, us heu allunyat molt del que havíeu estat fent fins ara?

M.B.: Potser sí. "Fiera de mí" vam començar a treballar-la fa molt i ha superat un llarg recorregut. La vaig iniciar amb un sàmler que semblava d'una guitarra i l'he anat retocant. Després la Maria va portar la idea de la tornada, i vam posar-hi un baix juganer. Té molts ingredients que la fan

un single. En general, sí que es nota un canvi de direcció i un major risc en la part musical. Per exemple, teníem molt clar que a tots els temes hi havia d'haver beats. Hem orquestrat més les veus i les guitarres, hi ha cintes, algun orgue... i hem jugat amb tot. No volíem que es notés que hi havia un instrument, sinó que en semblés un altre. Tot plegat es respira des del principi fins al final, aquesta era la nostra intenció.

En tot cas, no serà un single radiofònic...

M.A.: Segur, "Fiera de mí" no ens la posaran a la ràdio... És una cançó bastant mutant, per no dir rareta.

M.B.: Quan componem un tema sempre tenim por i respecte, perquè no sabem quina reacció tindran els oients... Però quan vam donar a conèixer "Fiera de mí" em vaig sentir alliberat, sobretot després de tant de temps treballant, pensant i superant inseguretats.

M.A.: A mi em va passar al revés. Estava molt contenta, i quan va sortir em va agafar un espant! Era com el nostre nadó, havíem estat donant-li tant d'amor i cuidant cada detall que em va fer patir deixar-la sola en aquest món que és com una selva. Per molta fera que sigui, tenia por que a la gent no li agradés.

Maria Arnal i Marcel Bagés Foto: Xavier Mercadé

Esteu molt pendents de les crítiques?

M.A.: Al final hem de desactivar la por del que ens pugui dir la gent a qui no li agradi un disc. I, per descomptat, tampoc donar tanta importància a les opinions favorables, perquè tot això ens fa molt vulnerables.

El disc s'ha endarrerit gairebé un any per la pandèmia. Per què l'heu anat refent?

M.A.: Per tot plegat. Tothom ens deia que fer un segon disc és especialment difícil. I més quan el primer havia funcionat tan bé sense cap mena d'ambició.

M.B.: Som molt obsessius. La creació del disc va passar per molts trams. Primer a l'estudi, perquè no ens va agradar el resultat; després al local, i posteriorment cadascú ha anat fent per la seva banda... Ha estat molt intens.

M.A.: Tot molt intens! El punt de partida no era gens fàcil. Però un disc no l'acabes mai, sinó que l'abandones. És totalment així, jo l'escolto ara i encara penso en coses que s'hi podrien fer.

El capítol de col·laboracions també ha quedat afectat per la pandèmia?

M.B.: Sí, no ens hem pogut trobar amb **Kronos Quartet**, amb qui havíem quedat per anar a San Francisco després de conèixer-nos i enamorar-nos al Grec 2019. Són músics grans i amb la pandèmia es van tancar. Havíem de gravar dos temes junts i al final només han col·laborat a "Jaque" i una mica a "Alborada". I amb **Holly Herndon**, el mateix. A tots ens ha passat que van saltar moltes coses pels aires i altres van quedar suspeses.

I com us ha afectat en el pla personal?

M.B.: Sobretot ens ha afectat en l'aspecte anímic. Realment, l'hòstia ha estat molt gran. Estar tancat a casa per obligació et posa en una situació dolenta i de molt d'estrès.

M.A.: I també ens ha afectat pel tema dels diners. Ho teníem tot estalviat per fer un superllançament, però es van acabar els estalvis, la gira amb què comptàvem de cop i volta no es va poder fer. Tot i això, estem contents perquè fer videoclips és molt car i hem aconseguit rodar-los prou bé. De manera una mica estranya, però ho hem aconseguit. El clip de "Fiera de mí" l'ha realitzat Joan Galo, que és un performer i una rara avis en la seva feina. I "Ventura" la vam rodar amb el director de la companyia de dansa Veronal, Marcos Morau. Hem treballat amb tots ells més per la col·laboració desinteressada i pel respecte artístic que no pas per la pasta.